Nr 201.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar; gifven Stockholms slott den 21 april 1911.

Under åberopande af bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Albert Petersson.

Förslag

till

Lag

om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Ej må märke, bestående af rödt kors å hvit botten, eller benämningarna »röda korset» eller »Genèvekorset» offentligen brukas utom för den militära sjukvården eller med Konungens tillstånd af förening, till hvars uppgift hör att i krig biträda vid vården af sårade eller sjuka.

Likaledes vare förbjudet att offentligen bruka märke eller benämning, som med nu omförmälda företer sådan likhet, att förväxling lätt kan äga rum.

2 §.

Tillstånd, som meddelats förening, hvarom i 1 § sägs, medför ej befogenhet att använda märket eller benämningen såsom märke eller benämning å handelsvaror eller eljest i handelsändamål.

3 §.

Hvar som till salu håller varor, därå anbragts märke eller benämning, som i 1 § afses, eller i firma olofligen intager dylik benämning eller eljest olofligen brukar märke eller benämning, som nyss sagts, straffes med böter från och med fem till och med ett tusen kronor eller fängelse i högst sex månader.

4 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän lag.

5 §.

Hvad i denna lag är stadgadt om märket röda korset skall ock efter Konungens förordnande gälla i fråga om användande å fartyg af beteckning, som enligt internationellt aftal utmärker, att fartyg är afsedt för hjälp åt sårade eller sjuka i krig.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1912; dock må utan hinder af lagens bestämmelser varumärke, hvari ingår märke eller benämning, som i 1 § afses, och hvilket redan före lagens utfärdande af näringsidkare brukas, äfvensom firma, hvari sådan benämning ingår och som före lagens utfärdande begagnas, fortfarande användas till den 1 januari 1915.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 10 mars 1911.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW,
VON KRUSENSTIERNA.

Efter gemensam beredning med hans excellens herr ministern för utrikes ärendena anförde t. f. chefen för justitiedepartementet statsrådet Hederstierna:

»Å den internationella konferens, som år 1906 sammanträdde i Genève för åstadkommande af revision utaf den därstädes den 22 augusti 1864 afslutade internationella konvention för förbättrande af sårade militärers vård i fält, undertecknades den 6 juli 1906 af ombuden för trettiofem å konferensen representerade stater, däribland Sverige, en ny konvention i omförmälda ämne. Densamma skall ratificeras snarast möjligt och träda i kraft, så vidt hvarje särskild stat beträffar, sex månader efter det ratifikation från dess sida skett. Konventionen har af de flesta europeiska staterna numera ratificerats.

Båda de nu nämnda konventionerna afse allenast landtkriget. Vid första fredskonferensen i Haag afslutades den 29 juli 1899 en konvention, hvarigenom principerna i den äldre Genèvekonventionen gjordes tillämpliga jämväl å sjökriget. Denna 1899 års konvention, hvilken också af Sverige tillträdts, blef vid andra fredskonferensen i Haag underkastad revision, och såsom resultat af denna revision upprättades ett förslag till konvention angående tillämpning å sjökriget af principerna i Genèvekonventionen af den 6 juli 1906. Den nya konventionen, som i förhållandena mellan fördragsmakterna skall ersätta 1899 års konvention, har den 18 oktober 1907 undertecknats af ett flertal stater, däribland Sverige.

Ratifikation af ifrågavarande båda nya konventioner, hvilka i svensk öfversättning torde såsom bilagor fogas vid detta protokoll, förutsätter emellertid för Sveriges del vidtagande af vissa lagstiftningsåtgärder, och anhåller jag nu att för detta ärende få påkalla Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet.

I 1864 års konvention stadgades, att de militära sjukvårdsinrättningarna skulle utmärkas genom en viss flagga, hvit med rödt kors, samt att sjukvårdspersonalen skulle såsom tecken använda en armbindel af samma utseende. Denna beteckning (röda korset) har sedermera i praxis kommit till användning i ännu större utsträckning och sålunda begagnats för att öfver hufvud utmärka allt, som hör till sjukvården i fält, dess materiel m. m. Denna praxis har genom artikel 19 i 1906 års konvention sanktionerats, och skall sålunda detta emblem användas så ofta det gäller att tillförsäkra något, vare sig personer eller föremål, det skydd, som konventionen innefattar.

1864 års konvention innehöll ej någon öfverenskommelse om konventionsstaternas skyldighet att undertrycka brott mot densamma, än mindre om skyldighet för dem att söka skydda det antagna emblemet mot användande för annat ändamål än det därmed afsedda. Behöfligheten af en dylik öfverenskommelse har allt mera trädt i dagen. Hvad särskildt angår emblemet, är ju kändt, att detsamma i stor utsträckning användts såsom handelsmärke å varor af allehanda slag, liksom att röda korsets namn upptagits i firmanamnet för personer eller sammanslutningar, hvilkas verksamhet ingalunda berättigat dem därtill. Tydligt är att, såsom å 1906 års konferens framhölls, dessa förhållanden i hög grad äro ägnade att minska den helgd, som röda korset bör i soldaternas och andras ögon äga, och därigenom förringa förmågan hos detta emblem att i praktiken förläna det därmed afsedda skyddet åt de till fältsjukvården hörande personer och materiel.

Vid sistberörda konferens upptogs därför frågan om beredande af effektivt skydd mot orättmätigt användande af ifrågavarande emblem, och inflöto också bestämmelser i detta hänseende i den nya konventionen, nämligen i artiklarna 23, 27 och 28. Artikel 23 innehåller den allmänna regeln i hvilka fall emblemet får användas. I artikel 28 afses vissa missbruk af röda korsets flagga och armbindel, som kunna ske under krig och alltså äro att bestraffa enligt krigslagarna. Artikel 27 åter innefattar öfverenskommelse om effektivt undertryckande af obehörig användning utaf röda korsets namn eller märke såväl i krig som under fred.

Enligt 1907 års konvention artikel 5 skola de fartyg och båtar, som i sjökrig användas för sjukvård, betecknas utom genom förandet af röda korsets flagga jämväl genom vissa kring fartyget anbragta färgade ränder. Dessa tecken skola, jämlikt artikel 6, såväl i krig som i fred endast få användas för att beteckna fartyg eller båtar, som nu sagts, och innefattar artikel 21 öfverenskommelse om skyldighet att söka undertrycka missbruk i sådant hänseende.

Vår nu gällande lagstiftning innehåller intet förbud mot obehörigt användande af nu omförmälda beteckningar eller benämningar. Bestämmelsen i 4 § af lagen om skydd för varumärken den 5 juli 1884 angående förbud mot registrering af varumärke, som innehåller offentliga vapen eller stämplar, har emellertid, enligt hvad patent- och registreringsverket upplyst, tolkats så att bestämmelsen ansetts omfatta jämväl ifrågavarande emblem.

De bestämmelser, som alltså torde vara nödigt införa i vår lagstiftning, synas lämpligen böra gifvas i särskild lag. Förslag till sådan har jag låtit inom justitiedepartementet utarbeta. Detta innefattar i främsta rummet, såsom det praktiskt viktigaste, förbud mot användande af märket eller benämningen »röda korset» eller »genèvekorset» äfvensom märke eller benämning, som företer sådan likhet med dessa, att de lätt kunna med dem förväxlas. Tillstånd att nyttja ifrågavarande märke och benämning må emellertid af Konungen kunna meddelas förening, som har till hufvudsaklig uppgift att i krig biträda vid vården af sårade och sjuka. Straffet för brott mot bestämmelserna i lagen har ansetts skäligen böra sättas till böter eller fängelse i högst sex månader. Hvad angår de i 1907 års konvention omförmälda beteckningar har det ej synts lämpligt att i lagen direkt upptaga förbud mot desammas användande, utan har det nödiga stadgandet erhållit den form, att Konungen äger förordna, att hvad i lagen stadgats om märket röda korset skall ock gälla beteckning, som enligt internationellt aftal utmärker, att fartyg och dess materiel äro afsedda för hjälp åt sårade eller sjuka i krig. Denna form innebär den fördel, att

om konventionens bestämmelser framdeles skulle modifieras, ytterligare lagändring icke blir behöflig.

För att de näringsidkare, i hvilkas firmanamn ingå orden »röda korset» eller hvilka använda varumärken, hvari märket eller benämningen röda korset ingår, ej skola allt för hårdt drabbas af det föreslagna förbudet, innefattar förslaget sådana öfvergångsbestämmelser, att dylika firmanamn och varumärken fortfarande må användas till den 1 januari 1915.

Öfver det upprättade förslaget hafva utlåtanden infordrats från arméförvaltningen, marinförvaltningen, kommerskollegium, patent- och registreringsverket samt svenska frivilliga sjukvårdsväsendets centralråd; och hafva samtliga förklarat sig icke hafva något mot förslaget att erinra.»

Föredraganden uppläste härefter ifrågavarande förslag till lag om skydd för märken och benämningar, som enligt internationella aftal utmärka, att inrättningar, personer eller materiel äro afsedda för hjälp åt sårade eller sjuka i krig, af den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar, samt hemställde, att lagrådets utlåtande öfver förslaget måtte för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler genom utdrag af protokollet inhämtas.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet

Israel Myrberg.

Bil. .

Förslag
till
Lag

om skydd för märken och benämningar, som enligt internationella aftal utmärka att inrättningar, personer eller materiel äro afsedda för hjälp åt sårade eller sjuka i krig.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Märke, bestående af rödt kors å hvit botten, eller benämningarna »röda korset» eller »Genèvekorset» må ej offentligen brukas såsom märke eller benämning utom för den militära sjukvården eller med Konungens tillstånd af förening, till hvars uppgift hör att i krig biträda vid vården af sårade eller sjuka.

Likaledes vare förbjudet att bruka märke eller benämning, som med nu omförmälda företer sådan likhet, att de lätt kunna med dem förväxlas.

2 §.

Tillstånd, som meddelats förening, hvarom i 1 § sägs, medför ej befogenhet att använda märket eller benämningen såsom märke eller benämning å handelsvaror eller eljest i handelsändamål.

3 §.

Konungen äge, om anledning därtill förekommer, återkalla förening meddeladt tillstånd.

4 §.

Hvar som använder märke eller benämning, som nu sagts, såsom märke eller benämning å handelsvaror eller säljer eller utbjuder handelsvaror, därå anbragts sådant märke eller benämning, eller i firmanamn eller namn å förening olofligen intager dylik benämning eller eljest bryter mot bestämmelserna i denna lag, straffes med böter från och med fem till och med ett tusen kronor eller fängelse i högst sex månader.

5 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän lag.

6 §.

Hvad i denna lag är stadgadt om märket röda korset skall ock efter Konungens förordnande gälla beteckning, som enligt internationellt aftal utmärker, att fartyg och dess materiel äro afsedda för hjälp åt sårade eller sjuka i krig.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1911; dock att varumärke, hvari ingår märke eller benämning, som i 1 § afses, och hvilket redan före lagens utfärdande af näringsidkare lofligen brukas, äfvensom firmanamn, hvari sådan benämning ingår och som före den tid lofligen begagnas, fortfarande må användas till den 1 januari 1915.

Bil. .

Konvention

till mildrande af sårades och sjukas öde i fält.

KAP. I.

Om sårade och sjuka.

Art. 1. Militärer och andra vid arméerna officiellt anställda personer, som blifva sårade eller sjuka, böra utan afseende å nationalitet skonas och vårdas af den krigförande, i hvars våld de råkat.

Dock skall den krigförande, som nödgas lämna sjuka eller sårade i sin motståndares våld, för så vidt de militära hänsynen det medgifva, hos dem kvarlämna en del af sin sjukvårdspersonal och sjukvårdsmateriel för att bidraga till deras skötsel.

Art. 2. Sårade eller sjuka från en armé, hvilka falla i den andre krigförandes våld, blifva krigsfångar, dock med den rätt till vård, som i kraft af föregående artikel tillkommer dem, och folkrättens allmänna regler rörande fångar äro på dem tillämpliga.

Emellertid står det de krigförande öppet att sins emellan med afseende å de sårade eller sjuka fångarna aftala om sådana undantag eller ytterligare förmåner, som de pröfva lämpliga. Särskildt äga de öfverenskomma:

att efter en strid ömsesidigt tillställa hvarandra de på slagfältet kvarblifna sårade;

att till deras land hemsända de sårade eller sjuka, som de icke vilja behålla som fångar, sedan dessa satts i stånd att transporteras eller tillfrisknat;

att till neutral stat med dennas medgifvande öfverlämna motståndarens sårade eller sjuka, med skyldighet för den neutrala staten att internera dem tills fientligheterna upphört.

Art. 3. Efter hvarje strid skall den, som håller slagfältet besatt, vidtaga åtgärder för att uppsöka de sårade och låta skydda såväl dem som de döda mot plundring och misshandel.

Han skall vaka däröfver, att de dödas begrafning eller förbränning föregås af en noggrann undersökning af deras lik.

Art. 4. Hvarje krigförande skall så snart som möjligt till vederbörande hemlands eller armés myndigheter öfversända de på de döda anträffade militära igenkänningstecken eller föremål, som tjäna att fastställa deras identitet, äfvensom namnförteckning öfver omhändertagna sårade eller sjuka.

De krigförande skola ömsesidigt hålla hvarandra underrättade om interneringar och förflyttningar af de i deras våld befintliga sårade och sjuka äfvensom om deras inläggning på sjukhus eller dödsfall, som inträffa bland dem. De skola tillvarataga alla till personligt bruk tjänande föremål, värdepapper, bref o. s. v., som påträffas på slagfälten eller efterlämnats af sårade eller döda, hvilka aflidit i sjukvårdsinrättningarna, för att låta dem komma de därtill berättigade till handa genom deras hemlands myndigheter.

Art. 5. Militärmyndigheten kan vädja till befolkningen att den af människokärlek måtte under dess öfvervakning upptaga och vårda arméernas sårade eller sjuka, under beviljande af särskildt skydd och vissa förmåner åt de personer, hvilka gått denna vädjan till mötes.

KAP. II.

Om sanitetsformationer och sjukvårdsinrättningar.

Art. 6. De rörliga sanitetsformationerna (d. v. s. de, som åtfölja arméerna i fält) liksom de fasta sjukvårdsinrättningarna skola af de krigförande skonas och skyddas.

Art. 7. Det sanitetsformationerna och sjukvårdsinrättningarna tillkommande skyddet upphör, om man begagnar sig af dem till företag, hvarigenom fienden tillfogas skada.

Art. 8. Sanitetsformation eller sjukvårdsinrättning må icke anses hafva gått förlustig det skydd, som genom art. 6 tillförsäkrats den:

1:o) på den grund att sanitetsformationens eller inrättningens personal är beväpnad och gör bruk af sina vapen till eget värn eller till värn för de sjuka och sårade;

2:o) på den grund att i saknad af beväpnade sjukvaktare sanitetsformationen eller inrättningen enligt behörigen utfärdad order bevakas af fältvakt eller skiltvakter;

3:o) på den grund att uti sanitetsformationen eller inrättningen påträffas vapen eller patroner, som frånta gits de sårade och ännu icke blifvit aflämnade till behörig myndighet.

KAP. III.

Om personalen.

Art. 9. Personal, uteslutande anställd för de sårades och sjukas upptagande, transport och behandling samt för sanitetsformationernas och sjukvårdsinrättningarnas förvaltning, äfvensom vid arméerna anställda predikanter skola under alla omständigheter skonas och skyddas. Falla de i fiendens händer, skola de icke behandlas som krigsfångar.

Dessa stadganden gälla jämväl vaktpersonalen vid sjukvårdsinrättningarna i det uti art. 8 under 2) nämnda fall.

Art. 10. Med den i föregående artikel omförmälda personal skola likställas de personer, tillhörande frivilliga af vederbörande regering behörigen erkända och auktoriserade hjälpföreningar, som användas i arméernas sanitetsformationer och sjukvårdsinrättningar, under förbehåll att dessa personer äro underkastade de militära lagarna och reglementena.

Hvarje stat bör meddela den andra antingen redan under fredstid eller ock vid fientligheternas öppnande eller under deras fortgång, och i alla händelser innan den frivilliga hjälpen kommit till effektiv användning, namnen på de föreningar, som den bemyndigat att under dess ansvar biträda vid den officiella sjukvårdstjänsten inom dess armé.

Art. 11. En erkänd förening i neutral stat äger icke med sin personal och sina sanitetsformationer bistå en krigförande utan att först hafva erhållit medgifvande därtill af sin egen regering samt bemyndigande af den krigförande själf.

Den krigförande, hvilken antagit den erbjudna hjälpen, är pliktig att, innan han använder sig af densamma, därom göra tillkännagifvande hos sin fiende.

Art. 12. De uti art. 9, 10 och 11 omförmälda personer skola, sedan de fallit i fiendens händer, under hans ledning fortfara att fullgöra sina sysslor.

När deras medverkan icke längre är oundgänglig, skola de återsändas till sin armé eller sitt hemland inom det tidrum och enligt den marschruta, som nödig hänsyn till krigsoperationerna medgifver.

De äga då medtaga de lösören, instrument, vapen och hästar, som äro deras enskilda tillhörighet.

Art. 13. Fienden skall tillförsäkra den uti art. 9 omförmälda personal, så länge denna befinner sig i hans våld, enahanda förmåner och sold, som åt personal af motsvarande grad uti hans egen armé.

KAP. IV.

Om materielen.

Art. 14. De rörliga sanitetsformationerna skola, om de falla i fiendens våld, äga behålla sin materiel, spannen inbegripna, hvilka transportmedel eller hvilken förarepersonal än må vara därtill använd.

Vederbörande militärmyndighet skall dock vara berättigad begagna sig af denna materiel för sårades och sjukas vård. Återställande af denna materiel skall äga rum på det sätt och under de villkor, som äro föreskrifna för sjukvårdspersonalen, och, så vidt möjligt, samtidigt.

Art. 15. De fasta inrättningarnas byggnader och materiel förblifva underkastade krigslagarna, men skola ej kunna användas för annat ändamål, än det hvartill de äro afsedda, så länge de äro behöfliga för sårade och sjuka.

Dock skola operationstruppernas befälhafvare äga förfoga öfver dem, därest viktiga militära hänsyn så fordra och det på förhand sörjts för däri befintliga sårade och sjuka.

Art. 16. Materiel, tillhörande hjälpföreningar, hvilka enligt bestämmelserna i konventionen äga begagna sig af de förmåner, denna medgifver, betraktas som enskild egendom och skall såsom sådan under alla omständigheter respekteras, de krigförande dock förbehållet att begagna sig af den rekvisitionsrätt, som enligt krigets lagar och bruk tillkommer dem.

KAP. V.

Om evakueringsformationer.

Art. 17. Evakueringsformationer skola behandlas som de rörliga sanitetsformationerna, dock att följande särskilda bestämmelser skola lända till efterrättelse:

1:o) Den krigförande, som uppsnappar en evakueringsformation, kan om militära hänsyn så fordra upplösa den, men måste då öfvertaga vården af de sjuka och sårade, som formationen innehåller;

2:o) I dylikt fall skall den i art. 12 stadgade skyldigheten att återsända sjukvårdspersonalen utsträckas att omfatta hela den militärpersonal, som haft att leda och bevaka evakueringsformationen och för sådant ändamål blifvit försedd med i behörig ordning utfärdad order.

Den i art. 14 stadgade skyldigheten att återställa sjukvårdsmaterielen skall äga tillämplighet på de järnvägståg och till den inre skeppsfarten hörande båtar, hvilka blifvit inrättade enkom för *transport af sårade och sjuka*, äfvensom på den till sjukvården hörande inredningsmaterielen i vanliga åkdon, tåg och båtar.

Militärvagnar, som icke tillhöra sjukvården, kunna jämte sina spann tagas som byte.

I fråga om den genom rekvisition uttagna civila personalen och de sålunda anskaffade olika transportmedlen, däri inbegripna järnvägsmateriel och båtar, som användas för evakueringsformationerna, gälla folkrättens vanliga regler.

KAP. VI.

Om kännetecken.

Art. 18. Såsom en hyllning åt Schweiz bibehålles det heraldiska tecknet rödt kors i hvitt fält — bildadt medelst omkastning af förbundets färger — som emblem och kännetecken för arméernas sjukvårdstjänst.

Art. 19. Detta emblem anbringas, med vederbörande militärmyndighets tillstånd, på fanor och armbindlar äfvensom på all till sjukvården hörande materiel.

Art. 20. Den jämlikt art. 9 första stycket samt art. 10 och 11 skyddade personalen skall på vänstra armen bära en bindel med rödt kors i hvitt fält, utlämnad och stämplad af den därtill behöriga militärmyndigheten. De vid arméernas sjukvårdstjänst anställda personer, hvilka icke bära militäruniform, skola dessutom vara försedda med identitetsbevis.

Art. 21. Konventionens flagga kan hissas endast å sådana sanitetsformationer och sjukvårdsinrättningar, hvilkas skonande konventionen påbjuder, och endast med militär myndighets samtycke. Tillika skall hissas den krigförande stats nationalflagga, under hvilken sanitetsformationen eller inrättningen hörer.

Har sanitetsformationen råkat i fiendens händer, får å densamma, så länge den befinner sig i denna belägenhet, icke hissas annan flagga än Röda korsets.

Art. 22. Neutrala länders sanitetsformationer, hvilka under de i art. 11 stadgade villkor fått tillstånd att lämna hjälp åt sårade och sjuka, böra jämte konventionens flagga hissa jämväl den krigförande stats nationalflagga, under hvilken de lyda.

Stadgandet i föregående artikels andra stycke gäller äfven i fråga om dessa formationer.

Art. 23. Märke, bestående af rödt kors på hvit botten, äfvensom orden »Röda korset» eller »Genèvekorset» få, vare sig i fred eller krig, endast användas för att skydda eller beteckna af konventionen skyddade sanitetsformationer och sjukvårdsinrättningar, personal och materiel.

KAP. VII.

Om konventionens tillämpning.

Art. 24. Denna konventions bestämmelser äro för de fördragsslutande makterna bindande endast i händelse af krig emellan tvenne eller flera bland dem. Dessa bestämmelser upphöra att vara bindande, så snart i kriget skulle deltaga någon makt, som icke undertecknat konventionen.

Art. 25. De krigförande arméernas öfverbefälhafvare hafva att vaka öfver tillämpningen i detalj af förestående artiklar samt att därvid liksom i sådana fall, som ej af konventionen förutsetts, förfara enligt sina regeringars instruktioner och i öfverensstämmelse med denna konventions allmänna principer.

Art. 26. De regeringar, som underteckna konventionen, skola vidtaga erforderliga åtgärder för att hos sina trupper, och i synnerhet den skyddade personalen, inskärpa denna konventions bestämmelser och för att bringa dem till befolkningens kännedom.

KAP. VIII.

Om åtgärder mot missbruk och öfverträdelser.

Art. 27. De regeringar, som underteckna konventionen, och hvilkas lands lagstiftning icke redan är till fyllest, förplikta sig att vidtaga eller föreslå vederbörande lagstiftande myndigheter nödiga åtgärder för att städse hindra vare sig enskilda eller andra föreningar än sådana, som enligt denna konvention äro därtill berättigade, att använda märket eller benämningen

»Röda korset» eller »Genèvekorset» och särskildt att använda dessa i kommersiellt syfte såsom fabriks- eller handelsmärke.

Förbudet emot användande af ifrågavarande märke eller benämning träder i verksamhet från den tidpunkt hvarje lagstiftning särskildt bestämmer, dock senast fem år efter det denna konvention trädt i kraft. Sedan konventionen trädt i kraft, skall det icke längre vara tillåtet att antaga fabriks- eller handelsmärke, som står i strid emot förbudet.

Art. 28. De regeringar, som underteckna konventionen, förbinda sig likaledes att, i fall af deras militära strafflagars otillräcklighet, vidtaga eller för sina lagstiftande församlingar föreslå åtgärder, som erfordras för att i krigstid förhindra plundring eller misshandel från enskildas sida gent emot arméernas sårade eller sjuka, äfvensom för att såsom olofligt begagnande af militär beteckning kunna bestraffa lagstridigt bruk af Röda korsets flagga och armbindel, till hvilket militärer eller enskilda, hvilka ej skyddas genom denna konvention, göra sig skyldiga.

Regeringarna skola genom schweiziska förbundsrådets bemedling meddela hvarandra, senast inom fem år efter denna konventions ratificering, de i sådant syfte utfärdade straffbestämmelser.

Allmänna bestämmelser.

Art. 29. Denna konvention skall så snart som möjligt ratificeras.

Ratifikationsinstrumenten skola deponeras i Bern.

Öfver hvarje ratifikationsinstruments deponering skall upprättas ett protokoll, hvaraf en bestyrkt afskrift skall å diplomatisk väg tillställas samtliga fördragsslutande makter.

Art. 30. Denna konvention skall träda i kraft beträffande hvarje särskild makt sex månader efter dagen för deponerandet af dess ratifikationsinstrument.

Art. 31. Denna konvention, behörigt ratificerad, skall i förhållandet mellan de fördragsslutande staterna träda i stället för konventionen af den 22 augusti 1864.

Konventionen af år 1864 förblir gällande i förhållande mellan de parter, som undertecknat densamma men icka ratificera denna konvention.

Art. 32. Denna konvention skall intill den 31 instundande december kunna undertecknas af de makter, som voro representerade vid den i Genève den 11 juni 1906 öppnade konferens, äfvensom af de vid denna konferens icke representerade makter, hvilka undertecknat 1864 års konvention.

De bland dessa makter, som den 31 december 1906 icke undertecknat denna konvention, står det öppet att efteråt ansluta sig till den-

samma. De hafva att gifva sin anslutning till känna medelst en till schweiziska förbundsrådet afgifven skriftlig förklaring, som af förbundsrådet tillställes samtliga föredragsslutande makter.

Andra makter kunna begära att på samma sätt få ansluta sig till konventionen; men deras framställning medför verkan endast om förbundsrådet inom ett år efter densammas afgifvande icke emottagit meddelande från någon af de föredragsslutande makterna att den motsatt sig anslutningen.

Art. 33. En hvar af de fördragsslutande parterna äger rätt att uppsäga denna konvention. Sådan uppsägning medför icke verkan förr än ett år efter det skriftligt meddelande härom gjorts till schweiziska förbundsrådet. Detta meddelande skall af förbundsrådet genast tillställas samtliga öfriga fördragsslutande parter.

Uppsägningen gäller endast med afseende å den makt, som notificerat densamma.

Bil.

Konvention

angående tillämpning på sjökriget af Genèvekonventionens principer.

Artikel 1.

Militära lasarettsfartyg, d. v. s. fartyg, som af staterna byggts eller anordnats särskildt och uteslutande i syfte att bringa hjälp åt sårade, sjuka och skeppsbrutna och hvilkas namn meddelats de krigförande makterna vid början eller under loppet af fientligheterna, och i hvarje fall innan de på något sätt användas, skola respekteras och få icke uppbringas, så länge fientligheterna pågå.

Dessa fartyg likställas icke heller med krigsfartyg i fråga om deras uppehåll i neutral hamn.

Artikel 2.

Sjukvårdsfartyg, som helt eller delvis utrustats på bekostnad af enskilde eller af officiellt erkända understödsföreningar, respekteras och fritagas likaledes från uppbringande, om den krigförande makt, som de tillhöra, gifvit dem officiellt bemyndigande och meddelat den fientliga makten deras namn vid början eller under loppet af fientligheterna, och i hvarje fall innan de på något sätt användas.

Dessa fartyg böra medföra ett intyg af behörig myndighet af innehåll, att de under utrustningen och vid sin slutliga afresa stått under dess kontroll.

Artikel 3.

Sjukvårdsfartyg, som helt eller delvis utrustats på bekostnad af enskilde eller af officiellt erkända föreningar i neutrala land, respekteras och fritagas från uppbringande, under villkor att de ställt sig under någon af de krigförandes ledning efter förut erhållet medgifvande från sitt eget land, regering och med bemyndigande af den krigförande själf äfvensom att denna senare meddelat sin motståndare deras namn vid början eller under fortgången af fientligheterna och i hvarje fall innan de på något sätt användas.

Artikel 4.

De i artiklarna 1, 2 och 3 omnämnda fartyg skola bringa hjälp och bistånd åt de krigförandes sårade, sjuka och skeppsbrutna utan åtskillnad till nationaliteten.

Regeringarna förbinda sig att icke begagna dessa fartyg för något militärt ändamål.

Dessa fartyg få på intet sätt hindra de stridandes rörelser.

Under och efter en drabbning handla de på eget ansvar.

De krigförande skola gent emot dem äga rätt till kontroll och visitation; de skola kunna tillbakavisa deras biträde, förständiga dem att aflägsna sig, föreskrifva dem bestämd kurs och sätta ombord en kommissarie, samt till och med kvarhålla dem, om förhållandenas vikt skulle så fordra.

Såvidt möjligt skola de krigförande i sjukvårdsfartygens skeppsjournaler införa de order, som de gifva dem.

Artikel 5.

De militära lasarettsfartygen skola utmärkas genom att utvändigt vara hvitmålade med en vågrät grön rand af ungefär en och en half meters bredd.

De i artiklarna 2 och 3 omnämnda fartyg skola utmärkas genom att utvändigt vara hvitmålade med en vågrät röd rand af ungefär en och en half meters bredd.

Nyssnämnda fartygs skeppsbåtar såväl som de småbåtar, hvilka kunna komma att användas till sjukvårdstjänst, skola utmärkas genom liknande målning.

Alla sjukvårdsfartyg skola gifva sig tillkänna genom att jämte sin nationella flagga hissa den uti Genèverkonventionen fastställda hvita flagga med rödt kors samt dessutom, ifall de tillhöra en neutral stat, genom att å stormasten hissa den krigförande stats nationalflagga, under hvilkens ledning de ställt sig.

Sjukvårdsfartyg, hvilka kvarhållas af motståndaren med stöd af bestämmelserna i artikel 4, skola hissa ned den krigförande stats nationalflagga, under hvilken de lyda.

Här ofvan omnämnda fartyg och farkoster, hvilka önska äfven nattetid tillförsäkra sig det skydd, hvartill de äro berättigade, äga att med samtycke af den krigförande, hvilken de åtfölja, vidtaga nödiga åtgärder i syfte att den målning, hvarigenom de utmärkas, framträder med tillräcklig tydlighet.

Artikel 6.

De i artikel 5 omförmälda igenkänningstecken må icke vare sig i freds- eller krigstid användas för annat syfte än till skydd eller beteckning för de fartyg, som i samma artikel nämnts.

Artikel 7.

Vid strid ombord å ett krigsfartyg skola sjukrummen såvidt ske kan skonas och skyddas.

Dessa sjukrum och deras materiel äro underkastade krigslagarna men skola icke kunna användas för annat ändamål så länge de äro behöfliga för sårade och sjuka.

Dock står det den befälhafvare, under hvilkens befäl de befinna sig, fritt att förfoga öfver dem, därest viktiga militära hänsyn så fordra och under förutsättning att på förhand blifvit sörjdt för däri befintliga sårade och sjuka.

Artikel 8.

Det lasarettsfartyg och krigsfartygs sjukrum tillkommande skydd upphör, om man begagnar sig af detsamma för utförande af handlingar, som äro till skada för fienden.

Dock anses icke det förhållande, att dessa fartygs och sjukrums personal är beväpnad för att upprätthålla ordningen och försvara de sårade eller sjuka, och ej heller befintligheten ombord af en radiotelegrafisk inrättning vara af beskaffenhet att föranleda skyddets bortfallande.

Artikel 9.

De krigförande kunna vädja till befälhafvarna å neutrala handelsfartyg, jakter och andra farkoster att de af människokärlek taga sårade eller sjuka ombord och vårda dem.

De fartyg, som efterkommit sådan vädjan, äfvensom de, hvilka själfmant upptagit sårade, sjuka eller skeppsbrutna, skola åtnjuta särskildt skydd och vissa förmåner. De kunna under inga omständigheter uppbringas blott på grund af själfva transporten, men så vidt icke annat blifvit dem utlofvadt, äro de underkastade risken att uppbringas för de kränkningar af neutraliteten, som de kunna hafva begått.

Artikel 10.

Hvarje uppbringadt fartygs prästerliga, läkare- och sjukvårdspersonal är okränkbar och får icke göras till krigsfångar. De, som tillhöra denna personal, äga rätt att, då de lämna fartyget, medföra de kirurgiska instrument och andra föremål, som äro deras enskilda egendom.

Denna personal skall fortfara med sin tjänstgöring så länge så finnes nödigt och skall alltså kunna draga sig tillbaka, då högste befälhafvaren finner det möjligt.

De krigförande skola, då sådan personal faller i deras händer, tillförsäkra densamma enahanda förmåner och sold som personal af motsvarande grad i deras egen krigsflotta.

Artikel 11.

Ombordvarande sårade eller sjuka sjömän och soldater skola, hvilken nation de än tillhöra, skyddas och vårdas af uppbringarna.

Artikel 12.

Hvarje krigsfartyg, tillhörande en krigförande part, kan fordra öfverlämnande till sig af sådana sårade, sjuka eller skeppsbrutna, hvilka befinna sig ombord å militära lasarettsfartyg, hjälpföreningars eller enskildas sjukvårdsfartyg, handelsfartyg, jakter och andra farkoster, hvilken nationalitet dessa fartyg än må tillhöra.

Artikel 13.

Om sårade, sjuka eller skeppsbrutna upptagas ombord å ett neutralt krigsfartyg, skall såvidt möjligt tillses att de icke blifva i tillfälle att ånyo deltaga i krigsrörelserna.

Artikel 14.

Såsom krigsfångar anses skeppsbrutna, sårade eller sjuka tillhörande den ena krigförande, hvilka falla i händerna på den andra. Det tillkommer den senare att efter omständigheterna bestämma, om det är lämpligt att behålla dem, att föra dem till egen hamn, till en neutral hamn eller t. o. m. till en af fiendens hamnar. I sistnämnda fall få de sålunda till sitt land återlämnade fångarna icke vidare tjänstgöra så länge kriget varar.

Artikel 15.

Skeppsbrutna, sårade eller sjuka, hvilka med ortsmyndigheternas tillstånd landsättas i en neutral hamn böra, därest ej annat öfverenskommits mellan den neutrala staten och de krigförande staterna, bevakas af den neutrala staten, så att de icke blifva i tillfälle att ånyo deltaga i krigsrörelserna.

Kostnaderna för sjukvård och internering skola bäras af den stat, som de skeppsbrutna, sårade eller sjuka tillhöra.

Artikel 16.

Efter hvarje strid skola de båda krigförande parterna, i den mån militära intressen sådant medgifva, vidtaga åtgärder för att uppsöka de skeppsbrutna, sårade och sjuka äfvensom för att skydda såväl dem som de döda mot plundring och misshandel.

De skola vaka däröfver, att innan de döda begrafvas, nedsänkas i hafvet eller förbrännas, deras lik underkastas en noggrann undersökning.

Artikel 17.

Hvarje krigförande skall så snart som möjligt till sitt lands, sin flottas eller sin armés myndigheter öfversända de på de döda anträffade militära igenkänningstecken eller föremål, som tjäna att fastställa deras identitet, äfvensom namnförteckning öfver omhändertagna sårade eller sjuka.

De krigförande skola ömsesidigt hålla hvarandra underrättade om interneringar och förflyttningar af de i deras våld befintliga sårade och sjuka äfvensom om dessas inläggande på sjukhus och om dödsfall, som inträffa bland dem. De skola tillvarataga alla till personligt bruk tjänande föremål, värdepapper, bref o. s. v., som påträffas på uppbringade krigsfartyg eller efterlämnats af sårade eller sjuka, hvilka aflidit i sjukvårdsinrättningarna, för att låta dem komma de därtill berättigade tillhanda genom deras hemlands myndigheter.

Artikel 18.

Bestämmelserna i denna konvention äro tillämpliga endast de kontraherande makterna emellan och endast för det fall att de krigförande samtliga anslutit sig till konventionen.

Artikel 19.

De krigförande flottornas öfverbefälhafvare hafva att vaka öfver tillämpningen i detalj af förestående artiklar samt att därvid liksom i sådana fall, som ej af konventionen förutsetts, förfara enligt sina regeringars instruktioner och i öfverensstämmelse med denna konventions allmänna principer.

Artikel 20.

De undertecknande makterna skola vidtaga erforderliga åtgärder för att hos sin flottpersonal, och i synnerhet den skyddade personalen, inskärpa denna konventions bestämmelser och för att bringa dem till befolkningarnas kännedom.

Artike 21.

De undertecknande makterna förbinda sig likaledes att, i fall af deras strafflagars otillräcklighet, vidtaga eller för sina lagstiftande församlingar föreslå de åtgärder, som erfordras för att i krigstid förhindra plundring eller misshandel från enskildes sida gentemot krigsflottornas sårade och sjuka äfvensom för att såsom olofligt begagnande af militär beteckning kunna bestraffa missbruk af de igenkänningstecken, som afses i artikel 5, från de fartygs sida, hvilka icke skyddas genom denna konvention.

Makterna skola, senast inom 5 år efter denna konventions ratificerande, genom nederländska regeringens bemedling meddela hvarandra de i sådant syfte utfärdade straffbestämmelser.

Artikel 22.

I händelse krigsrörelser äga rum mellan de krigförandes stridskrafter till lands och till sjös, skola denna konventions bestämmelser vara tillämpliga endast å ombordvarande styrkor.

Artikel 23.

Denna konvention skall snarast möjligt ratificeras.

Ratifikationerna skola deponeras i Haag.

Öfver det första deponerandet af ratifikationer skall upprättas ett protokoll, som skall undertecknas af de däri deltagande makternas representanter samt af nederländske utrikesministern.

Senare deponerande af ratifikationer skola ske medelst en skriftlig af ratifikationsinstrumentet åtföljd notifikation till nederländska regeringen.

Bestyrkt afskrift af protokollet rörande det första deponerandet af ratifikationer, af de i föregående stycke omnämnda notifikationer samt af ratifikationsinstrumenten skola omedelbart, genom nederländska regeringens försorg, på diplomatisk väg tillställas de makter, hvilka mottagit inbjudan till den andra fredskonferensen, äfvensom öfriga makter, hvilka tillträdt denna konvention. I de fall, som afses uti föregående stycke, skall nämnda regering samtidigt lämna underrättelse om dagen för notifikationens mottagande.

Artikel 24.

Icke undertecknande makter, hvilka antagit konventionen i Génève af den 6 juli 1906, kunna tillträda denna konvention.

Den makt, som önskar tillträda densamma, skall skriftligen tillkännagifva sin afsikt för nederländska regeringen och därvid öfverlämna adhesionsakten, som skall deponeras i nämnda regerings arkiv.

Samma regering skall omedelbart tillställa alla öfriga makter bestyrkt afskrift såväl af notifikationen som af adhesionsakten med angifvande tillika af dagen för notifikationens mottagande.

Artikel 25.

Denna konvention, behörigen ratificerad, skall de fördragsslutande makterna emellan träda i stället för konventionen af den 29 juli 1899 angående tillämpning på sjökriget af Génèvekonventionens principer.

Konventionen af år 1899 förblir gällande mellan de makter, hvilka undertecknat densamma, och hvilka icke tillika ratificera denna konvention.

Artikel 26.

Denna konvention träder i kraft med afseende å de makter, som deltagit i det första deponerandet af ratifikationer, sextio dagar efter depositionsprotokollets datum, och med afseende å de makter, som senare ratificera eller tillträda konventionen, sextio dagar efter det att notifikationen om deras ratifikation eller tillträdande mottagits af nederländska regeringen.

Artikel 27.

För den händelse någon af de fördragsslutande makterna skulle vilja uppsäga denna konvention, skall uppsägningen skriftligen tillkännagifvas

för nederländska regeringen, som omedelbart skall tillställa samtliga öfriga makter behörigen styrkt afskrift af tillkännagifvandet jämte meddelande om dagen för dess mottagande.

Uppsägningen medför verkan endast med afseende å den makt, som gjort densamma, och ej förr än ett år efter det notifikation härom kommit nederländska regeringen tillhanda.

Artikel 28.

I ett af nederländska utrikesministeriet fördt register skall angifvas dagen för ratifikationernas deponerande jämlikt artikel 23 mom. 3 och 4, så ock dagen, då notifikationerna om tillträdande (artikel 24 mom. 2) eller uppsägning af densamma (artikel 27 mom. 1) mottagits.

Det står enhvar fördragsslutande makt öppet att taga del af detta register samt att begära bestyrkta utdrag af detsamma.

Utdrag af protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd onsdagen den 12 april 1911.

Närvarande:

Justitieråden SUNDBERG,
BORGSTRÖM,
SKARSTEDT,
Regeringsrådet ERNBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 10 mars 1911, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle inhämtas öfver ett inom justitiedepartementet utarbetadt förslag till lag om skydd för märken och benämningar, som enligt internationella aftal utmärka att inrättningar, personer eller materiel äro afsedda för hjälp åt sårade eller sjuka i krig.

Förslaget, som finnes bilagdt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits af andre ledamoten å afdelningen för lagärenden Gustaf Appelberg; och blef detsamma nu företaget till slutlig behandling.

Lagrådet yttrade:

Med hänsyn till syftet med den ifrågavarande lagstiftningen — hvilken emellertid icke träffar sådana fall, som äro att bedöma enligt tryckfrihetsförordningen — finnes intet att erinra mot lagförslaget såsom sådant. De särskilda bestämmelserna i förslaget gifva däremot anledning till följande erinringar.

1 §.

Att, såsom skett i första stycket, föreskrifva, att där omförmälda märke och benämningar icke få i andra än särskildt angifna fall offentligen brukas såsom märke eller benämning, synes i redaktionellt hänseende innefatta en oegentlighet, som bör afhjälpas.

I andra stycket afses gifvetvis, likasom i första stycket, allenast offentligt brukande af där åsyftade märke och benämningar. Detta torde böra, till undvikande af missförstånd, uttryckligen utsägas.

3 §.

Då sådan rätt, som här sägs, självfallet tillkommer Konungen, torde paragrafen, såsom öfverflödig, böra ur förslaget utgå.

4 §.

De här använda ordalagen kunna föranleda den tolkning, att blotta anbringandet å handelsvaror af märke eller benämning, hvarom fråga är, skulle vara straffbart. Då emellertid enligt bestämmelserna i 1 § allenast offentligt brukande af märket eller benämningen är förbjudet, torde förevarande § böra något omarbetas, därvid man synes kunna inskränka sig till att såsom exempel framhålla blott de praktiskt sedt viktigaste fallen, att någon till salu håller vara, därå anbragts märke eller benämning, som i förslaget afses, eller i sin firma intager dylik benämning, samt därefter generellt angifva annan öfverträdelse af det i 1 § omförmälda förbud.

6 §.

Då i denna § icke afses meddelande af förbud mot användande af där åsyftad beteckning öfver hufvud utan endast mot dess anbringande å fartyg, synes paragrafen böra i sådan riktning förtydligas.

Enligt förslaget är förmånen af där stadgad öfvergångstid begränsad till att afse allenast sådant varumärke eller firmanamn, som före lagens utfärdande lofligen brukas. Af syftet med lagen synes emellertid knappast kunna hämtas någon anledning att härutinnan göra skillnad

mellan lofligt och olofligt bruk; och då ej heller bestämmelserna i konventionen föranleda härtill, hemställes, att ordet »lofligen» må på båda de ställen, där det i öfvergångsbestämmelsen förekommer, uteslutas.

Det kan tillika ifrågasättas, om icke tiden för lagens trädande i kraft bör något framflyttas.

Slutligen hemställde lagrådet, att förslagets rubrik måtte afsevärdt förkortas.

Ur protokollet

Erik Ölander.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 21 april 1911.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Statsråden: PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW,
VON KRUSENSTIERNA.

Efter gemensam beredning med t. f. chefen för utrikesdepartementet anmälde chefen för justitiedepartementet statsrådet Petersson lagrådets genom utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden den 10 mars 1911 inhämtade utlåtande öfver ett inom justitiedepartementet upprättadt förslag till lag om skydd för märken och benämningar, som enligt internationella aftal utmärka att inrättningar, personer eller materiel äro afsedda för hjälp åt sårade eller sjuka i krig.

Efter att hafva redogjort för utlåtandets innehåll förmälde föredraganden, att han låtit i enlighet med lagrådets anmärkningar omarbeta förslaget, därvid dettas rubrik förändrats till lag om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar, hvarjämte några smärre redaktionella jämkningar vidtagits; och hemställde därefter föredraganden, att det sålunda omarbetade förslaget måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom nådig proposition Riksdagen till antagande föreläggas.

Med bifall till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten förordna att till Riksdagen skulle aflåtas nådig proposition af den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet

Israel Myrberg.

110632 Stockholm 1911. Kungl. Boktryckeriet, P. A. Norstedt & Söner.